

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 21. Vtrum entis, aliorumque prædicabilium transcendentium
conceptus aliquis obiectivè vnus, atque communis multis detur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

QVÆSTIO XXI.

Utrum entis, aliorumque prædicabilium transcendentium conceptus aliquis obiectiue vnus, atque communis multis detur?

422 **N**egant Caietan. opusc. de ente & essen. cap. 1. quæst. 2. & tractat. de nomin. analog. cap. 5. & 6. Petre. lib. 2. Physicæ, cap. 2. Fomsec. lib. 4. Metaph. cap. 2. q. 2. Valsq. 1. part. disp. 2. 2. cap. 5. & disp. 11. 4. cap. 2. & disputat. 1. 2. 1. cap. 2. Capreol. Petrar. Deza Hispal. Soncin. Fland. quos refert, & sequitur Rub. in Log. tractat. de Analog. num. 38. & sequentibus. Itaque isti Doctores nomen duntaxat entis, aliorumque huiusmodi prædicatorum censent esse vnum, & multis commune, non item conceptum obiectiuum per nomen ipsum significatum. Oppositam tamen sententiam tenent Scot. in 1. dist. 3. q. 1. & 3. & dist. 8. q. 1. & in 2. dist. 3. q. 2. & cum eo omnes Scotistæ, Iauel. Sot. & alij, quos refert, & sequitur Soar. disp. 2. Metaph. sect. 2. Petr. Hurtad. disputat. 9. Log. sect. 4. & disputat. 2. Metaph. sect. 3. Ariag. disputat. 11. Logice. sect. 1. Onied. controu. 1. Metaphysica. pñct. 5. & alij Recentiores communiter. Ego imprimis agam de ente, de quo specialiter plerique, dicturus postmodum nonnihil de cæteris prædicabilibus transcendentibus.

423 Supponendum tamen est primò solum esse modo sermonem de nomine *ens* propter significat *ens* reale; nam propter ad *ens* rationis significandum etiam extenditur, dicemus postea.

424 Secundo supponendum est *ens* duobus imprimis modis, & valde æquiuocè, ut dicemus infra, usurari: primò pro existente; secundo pro essente quidpiam, ut ita loquar. Est enim participium verbi *esse*, quod modo actum existendi, modo actum essendi quidpiam, siue identitatem significat etiam æquiuocè. Petrum enim esse in terram naturæ est Petrum existere: Petrum verò esse rationalem est Petrum identificari cum rationali. Quocirca verbum *esse*, propter significat actum essendi, qui est identitas, dicitur verbum substantiuum, adiectiuum autem sicut & cætera verba, propter significat actum essendi, qui est existentia, eo quod identitas pertinet ad substantiam, siue ad essentiam rei: cæteri autem actus significati per alia verba non item, ut pluribus *supra* disput. 9. quæst. 1. & 2. explicuimus. Et quoniam omnem actum secundum non potest non comitari actus primus, qui est potentia ad actum secundum, factum est ut *ens* non solum pro existente, sed etiam pro potente existere usurpetur, nec solum pro essente quidpiam, sed etiam pro potente esse quidpiam.

425 Tertio supponendum est *ens* pro essente quidpiam bisariam rursus posse usurpari. Primò pro essente quidpiam essenziale, qualis est homo, propter subest actui essendi, quo dicitur *homo est rationalis*. Secundò pro essente quidpiam accidentale, qualis est homo, propter subest actui essendi, quo dicitur *homo est albus*. Ex quibus primum *ens* per se, secundum verò *ens* per accidens appellatur ab Aristotele locis *infra* citandis. De quo etiam plura sunt dicta loco citato. His positis sit

Propositio 1.

426 Nomen *ens* sumptum tam pro existente, quam pro potente existere conceptum obiectiuum signi-

ficat obiectiue vnum, & omnibus entibus communem.

Probatum primò ab experientiâ. Audito enim nomine *ens* in significatione propositâ haud dubiè experimur conceptum vnum per ipsum significatum, non plures nostræ menti obuersari. Ergo.

Secundò certum est nomen *ens* sumptum in sensu dicto vniuersale esse, siquidem de pluribus dici potest: Igitur significat plura: sed non significat plura concepta ut plura, igitur significat plura concepta ut vnum: non enim datur medium, quod est significare vnum conceptum obiectiuum communem pluribus. Quod autem non significat plura concepta ut plura probatur: quia quoties nomen vniuersale significat plura ut plura, & inter se diuersa, uti euenit in æquiuocis, eo audio, non statim in eius significato quiescimus: donec sciamus, quo sensu usurpatur, siue pro quo suorum significatorum accipitur. At audito nomine *ens* in communissimâ significatione, de quâ tractamus, statim in eius significato quiescimus, ut constat: Igitur nomen *ens* sic sumptum non habet plura immediata significata, sed vnum, quod est significare illud plura, de quibus dicitur, non quatenus concepta ut plura, sed quatenus concepta ut vnum.

Tertio conceptui obiectiuo significato per nomen *ens* in significatione prædictâ vnicus duntaxat correspondet in mente nostrâ conceptus formalis, siue vnica cognitio: ergo conceptus ipse obiectiuus vnum quid obiectiue est. Consequentia est bona. Nam vt ex doctrinâ sancti Thomæ ostendi. *supra* disp. 2. q. 3. cons. 2. per vnica cognitionem non possunt à nobis pro hoc statu cognosci plura ut plura, sed quicquid per vnica cognitionem à nobis concipitur, nobis appareat vnum necesse est. Antecedens autem imprimis traditur, & latè probatur ab Auctoribus nostræ sententiæ, propter apud Soar. & apud Petrum Hurtadum videre est. Deinde breuiter probari potest primò ab experientiâ. Non enim plures cognitiones, sed vnâ haud dubiè experimur, cum audito nomine *ens* eius significatum modo dicto concipimus. Secundò, quia vni voci in singulari, qualis est *ens*, vna cognitio respondet in mente nostrâ, quando ea ad suum obiectum significandum in actu secundo usurpatur, uti usurpatur nomen *ens* in significatione præfatâ. Obid enim quando vox est æquiuoca, atque adeo plura diuersa significans veluti in actu primo, conceptum determinatum de eius obiecto non formamus, quovsq; scimus pro quo in actu secundo significando ea usurpatur. Et sanè si vni voci, propter iam iam significanti in actu secundo, plures conceptus tum formales, tum obiectiuus in mente nostrâ corresponderent: quid opus esset ad significandos plures pluralitate vocum, quas ad id muneris adhibemus? Nec obstat sæpè nos ex vnâ voce audita ad plura cognoscenda per plures cognitiones moueri. Inde enim id nascitur, quod vnum vnice per talem vocem significatum cætera ferraliquo modo secum annexa.

Quintò, & potissimè probatur propositio à 428 prior; quia ratio entis per nomen *ens* sumptum, ut diximus, significata manifeste à nobis præscinditur ab specialibus rationibus rerum, de quibus *ens* dicitur; Siquidem passim concipimus aliquid sub ratione entis, imò iudicamus, & scimus illud *ens* esse, ignorantes penitus, an illud sit substantia, vel accidens, vel aliud quippiam specialius. Imò huiusmodi præcisionem entis, sicut & alio

aliorum transcendentium, esse obiectivam multis monstratum est à nobis *supra disp. 13. questione 10.* Igitur nihil est, quod veret rationem entis conceptam nobis ut vnam, & communem multis. Patet consequentia: quia ubi non est, quod impediat præcisionem alicuius rationis ab aliis, quas habent insuper res inter se diversæ, unde ea sumitur, nihil consequenter est, quod impediat talem rationem ab omni diversitate exutam, adeo evadere similem, ut in vnicum conceptum obiectivum omnibus rebus communem coire queat, ut ex doctrinâ generali de fundamento adunationis vniuersalium traditâ *supra quest. 8.* liquidum est. Ob id enim animalis conceptus est vnus, & communis homini, & bruto; quia ratio animalis per præcisionem à rationali in homine, & ab irrationali in bruto exuta ab omni diversitate, quam homo, & brutum re ipsâ habent, adeo in utroque evadit similis, ut in vnicum conceptum obiectivum coire possit de factoque connaturalissimè coeat. Similiter ergo ratio entis hoc ipso, quod in substantiâ, & accidente, in aliisque omnibus rebus specialioribus, quantumvis inter se diversis, ab aliis earum rationibus præcindi potest, ab omni earum diversitate exuta ita potest in omnibus similis evadere, atque de facto evadit, ut in vnicum conceptum obiectivum possit coire, atque de facto connaturalissimè coeat.

430 Et confirmari potest primò. Quoniam vel nomen *ens* sumitur pro existente actualiter, vel sumitur pro potente existere: Si priori modo sumatur, concretum est ex actu existendi, & ex subiecto eius. Si posteriori, concretum patitur ex subiecto & ex potentia existendi. Quis autem dubitet actum existendi tum in abstracto, tum in concreto concipi à nobis in omnibus existentibus similem, atque adeo etiam ut vnum quid omnibus iisdem commune? Quandoquidem de eo, ut de tali loquimur, quoties eius occurrit sermo vnica scilicet definitione definientes, in plura membra diuidentes tanquam de vno quodam conceptu multis communi ratiocinantes, &c. si autem tum existentia, tum existens ut quid in omnibus existentibus simile, atque adeo etiam ut vnum eis omnibus commune concipitur, consequens est ut tum potentia existendi, tum potens existere pariter concipiantur. Si quidem potentia ad actus similes necunde à nobis dissimiles concipi possunt cum fundamento in rebus, sed semper concipiuntur similes, ut ex dictis à nobis *supra disputatione 16.* constat.

431 Confirmatur secundò. Ideo conceptus substantiæ est vnus, & omnibus substantiis communis quantumvis inter se diversis, quia in ratione essendi per se ut præcisa ab aliis omnes substantiæ similes, proindeque adunabiles sunt: sed omnia iisdem entia in ratione essendi in rerum naturâ, siue existendi, & consequenter etiam in ratione potentis existere ut præcisa ab aliis similia sunt, atque subinde adunabilia, ergo & conceptus entis vnus est, omnibusque entibus communis, quantumvis inter se diversis, siue nomen *ens* pro potente existere, siue pro existente vsurpetur. Quod enim ratio entis etsi transcendens æquè ac ratio substantiæ à cæteris rationibus sit præcindibilis, atque adeo de facto præcindatur, ut in vnicum conceptum cunctis communem possit coire, plane probatum supponimus ex *disputat. illâ 13. questione 10. citatâ*, nec minùs planè constat insuper ex dictis *quest. præced.* de transcendentia entis.

Verùm contra propositionem nostram opponunt 432 Aduersarij primò sequi ex illâ nomen *ens* prove in propositione accipitur non analogum, sed vniucum esse comparatione omnium realium. Respondemus id non esse inconueniens, ut constabit *q. sequente.*

Secundò opponunt. Ratio entis transcendit per 433 inclusionem omnes omnium rerum formalitates vsque ad vltimas differentias: ergo non potest ab illis abstrahi, ut in vnicum conceptum obiectivum cunctis communem coire possit. Hoc potissimum argumento conuictus est Vazq. cum aliis ad sequendam sententiam nostrâ propositioni oppositam. Et quidem semel suppositâ transcendentia entis per metaphysicam inclusionem vsque ad vltimas differentias, qualem supponebant Vazq. & alij, nihil efficax est; quia cum tali transcendentia non fiat abstractio, siue præcisio mutua entis à differentis, cum pars à toto mutuo non possit abstrahi, ut constat; neque non mutua; quia ea repugnat, ut ostendi dictâ *disputatione 13. questione 10.* ex dictisque etiam *questione præced. propos. 13.* liquet. Absque omni autem abstractione à differentis nequit ratio entis exui à diversitate, quam habet in singulis rebus, propterea est necessarium, ut in vnicum conceptum cunctis communem coire possit; ut constat ex generali doctrinâ traditâ *supra questione 8.* Vnde apparet eos Auctores nostræ sententiæ, qui eandem transcendentiam entis per metaphysicam inclusionem supponunt, malè ab argumento hoc expediri. A quo tamen ego facillimè me expedio, negatâ tali transcendentia: censeo enim eam esse impossibilem, uti *q. præced. propos. 12. & 13.* probaui.

Tertiò opponunt aliqui Recentiores. Si daretur 434 ratio vna obiectiva entis ab omnibus entibus abstracta, daretur in creaturâ formalitas; quæ sumpta præcisè non penderet à Deo, atque etiam in Deo daretur formalitas, quæ sumpta præcisè non esset à se: talis enim esset ea ratio entis communis Deo, & creaturæ præcisè sumpta: at utrumque est absurdum: ergo sententia, ex quâ sequitur, teneuda non est. Sed verò forma ista arguendi patitur contra omnes venit probandum non dari conceptum substantiæ communem spirituali, & corporeæ: quia daretur in Angelo aliqua formalitas, quæ sumpta præcisè non esset spiritualis, & in lapide aliqua, quæ sumpta præcisè non esset corporea, quod similem præ se fert absurditatem. Eodemque iure non dari genus relationis, neque præsentia, neque qualitatis, &c. commune spirituali, & corporeæ. Similiter non dari conceptum communem aut intellectus, aut voluntatis, aut scientiæ, aut amoris, aut productionis, aut generationis, aut personæ, aut bonitatis, aut veritatis, aut demum plurium prædicatorum, quæ vel citra omne dubium, vel iuxta communior sententiam Deo, & creaturis communia sunt. Ex quibus patet argumentum propositum contra propositionem nostram nullius roboris esse.

Respondeo igitur ad illud. Rationem entis consideratam in statu abstractionis, siue adunationis, in quo est indifferens ut contrahatur ad Deum, & ad creaturam formaliter, seu per rationem nostram, seu in mente nostrâ obiectiue neque habere prædicatum essendi à se, nec prædicatum essendi ab alio, quia ut sic est præcisa ab utroque, in quo nihil absurdum cernitur, cum tota hæc præcisio opus nostri intellectus sit; realiter enim illa ratio nihil est aliud, quam entitas Dei, & entitas creaturæ, quarum

quarum prima re ipsa à se, secunda verò ab alio est. Semel tamen contracta dicta ratio, seu formalitas entis ad creaturam per coniunctionem cum aliquâ aliâ formalitate creatâ, & ad Deum per coniunctionem cum aliquâ aliâ formalitate diuinâ, in Deo quidem acquirit sibi prædicatum essendi à se vt potè transcendens omnem formalitatem diuinam: in creaturâ verò prædicatum essendi ab alio, vt potè transcendens eandem omnem formalitatem creatam, idque non per inclusionem, sed per adiectionem metaphysicam, qualiter solum possunt huiusmodi prædicata, iuxta sententiam nostram transcendere. Pariterque philosophandum est de cæteris prædicatis, siue formalitatibus Deo, & creaturæ communibus. & proportionem eandem de reliquis indicatis, & aliis similibus.

436 Quarta solent nobis opponi quædam Aristotelis loca, vbi docere videtur substantiam simpliciter, & absolute esse ens; accidens verò tantum cum addito diminuenti, nimirum entis ens: quo indicatur substantiam, & accidens non in aliquo conceptu per nomen *ens* significato, sed solum in ipso nomine conuenire. Verum, quo sensu iis in locis loquatur Philosophus vidimus propositione 2.

Propositio 2.

437 Nomen *ens* immediatè sumptum pro essente quidpiam essenziale, vt ita loquar, & pro essente quidpiam accidentale, qualiter sæpè sumi solet, non significat vnum conceptum vtique communem. Nihil tamen vetat sumi illud pro essente quidpiam cum præfinitione ab iis duobus, quo pacto vnicum conceptum vtique communem significabit. Tantundemque venit dicendum de nomine *ens* sumpto pro potente esse quidpiam,

Prima pars propositionis inde probatur: quia actus essendi quidpiam essenziale, & actus essendi quidpiam accidentale, conceptus sunt inter se manifestè dissimiles saltem ex parte termini, atque ita nullatenus adunabiles sub vno conceptu communi, iuxta generalem doctrinam superà statutam 7. 8. Ergo concreta ex talibus actibus composita nequeant non esse etiam conceptus inter se dissimiles. Et consequenter nomen *ens* pro vt immediatè significans talia concreta non potest non duos diuersos conceptus, non verò vnicum eis communem significare, vt ex doctrinâ etiam *ibidem* traditâ satis superque liquidum est.

438 Quod autem nomen *ens* sumi sæpè solet in significatione prædictâ inde constat: quia Arist. libro 5. *Metaph. capite 7. & libro 7. capite 1.* diuidens ens in ens per se, & ens per accidens, ens per accidens appellat id, quod per actum essendi sibi identificat concretum aliquod accidentale, vt cum dicimus *homo est muscus*. Ens autem per se, quod rei quiditatem præ se fert, vt potè identificans sibi per actum essendi suam essentiam, vt cum dicimus: *homo est animal rationale*, subditque ens per se primario & simpliciter dici ens: ens verò per accidens secundariò tantum, & cum addito, vt ens quantum, ens quale, &c. Quo satis indicat has duas differentias entis immediatè circa vltimum conceptum communem per nomen *ens* significari. Quo etiam sensu loquitur *ibi* S. Th. & sæpè *alibi*; alique multi cum Arist. eodem sensu nomen *ens* usurpare videntur.

439 Sed dices. Actus essendi, qui est identitas, non minus apparet semper nobis similis, quàm actus

essendi, qui est existentia: igitur non minus ille, quàm hic, tum in abstracto, tum in concreto à nobis erit semper sub vno conceptu adunabilis, quo doctrina tradita ruit. Distinguo antecedens: actus essendi, qui est identitas non minus apparet nobis semper similis, quàm actus essendi, qui est existentia, quoad intrinsecum suum conceptum concedo; quoad terminum extrinsecum nego, & nego consequentiam. Sat enim est, vt actus intrinsecè similes non sint adunabiles, quod termini eorum sint dissimiles, vt q. illa 8. citatâ probatum est. Et actus quidem essendi, qui est identitas, dissimiles terminos habet, quando identificat subiecto essentiam, & quando identificat eidem concretum quoduis accidentale, vt satis ex se est notum; cum tamen actus essendi, qui est existentia semper concipiatur respectiue ad eundem terminum, nempe ad naturam rerum, in quâ vnumquodque existere dicitur, ad tempus, vel aliud quidpiam, in quo concipiatur existere quæcumque existunt.

Hinc facillè se dat probatio secundæ partis propositionis: nam nihil est, quod veter terminos actuum essendi, qui sunt identitates, sub aliquo conceptu ipsis communi concipi à nobis exactè similes; atque adeo adunabiles, quo casu etiam isti actus adunabiles erunt sub vno conceptu communi per nomen *ens* significabili, vt ex dictis etiam in ea q. præfata *conf. 3.* liquidum est.

Vnde etiam patet tertia propositionis pars. De potentiis enim ad actus essendi prædictos eodem modo venit dicendum sub vno conceptu esse adunabiles, licetque vt vnum quid per nomen *ens* significabiles, quando actus, qui eorum sunt termini, adunabiles fuerint, ex parte namque conceptuum intrinsecorum eorum nihil est dissimilitudinis tali adunationi repugnans, vt constat ex iis, quæ dicebamus *num. 4. 30 sub finem*. Quando autem actus dictarum potentiarum ob terminorum suorum dissimilitudinem sub vno conceptu vniuersalem non possunt cadere, vt euenit in casu primæ partis propositionis, neque ipsæ potentie sub vno conceptum vniuersalem per nomen *ens* significabilem cadere poterunt: quia vt actus seu primi, seu secundi sub vno conceptum vniuersalem cadant, & eorum termini, quales respectu potentiarum sunt actus secundi, sub vno conceptum vniuersalem cadere debent, vt ex generali doctrinâ traditâ *lococitato* iam dictum est.

Propositio 3.

Nomen *ens* immediatè sumptum pro essentibus 441 speciales essentiae, vt sic loquar, aut pro essentibus specialia concreta accidentalia, qualia sunt ens homo, ens Angelus, ens Deus, ens quantum, ens quale, ens album, &c. iis omnibus conceptum vnum entis communem significare nequit.

Constat ex dictis: quia licet actus essendi substantius, nimirum identitas, quæ eiusmodi concretorum entis est forma, exactè similis in omnibus concipiatur, terminus tamen eius, qui est essentia, vel concretum accidentale, quæ subiecto identificat in singulis sunt dissimilia. Quod satis iuxta dicta est, vt ea omnia sub vno conceptum entis communem cadere nequeant.

Vnde colliges primò. *Ens* sumptum immediatè 442 pro essente quid in creaturâ, & pro essente quid creaturâ conceptum vnum, & communem vtique significare non posse: quia ens increatum, & ens creatum

ex

ex parte termini actus essendi substantiui valde sunt dissimilia. Quo sensu censendi sunt accipere *ens* quotquot docent Deo, & creaturis rationem entis communem dari non posse.

- 443 Secundò colliges. *Ens* sumptum immediatè pro essente quidpiam essentiale partiale, & pro essente quidpiam essentiale totale vnum conceptum vtrique communem significare non posse: quia essentia partialis, & essentia totalis, quæ termini sunt actus essendi, dissimiles sunt inter se. Idemque eneniet, si sumatur *ens* immediatè pro singulis essentis partialibus, siue partibus essentia in speciali, quarum vna est genus, alia differentia, alia prædicabile mixtum, alia anonymum, iuxta dicta q. 7. Similiterque de similibus calibus ratiocinandum est.

Propositio 4.

- 444 Quodlibet aliorum prædicatorum transcendentium, quæ recensimus *quæst.* 20. conceptus quidam est obiectiue vnus, atque communis omnibus rebus, earumque partibus seu physicis, seu metaphysicis, quas transcendere dicitur.

Quoniam ibi non de transcendentia nominum, sed de transcendentia prædicabilium obiectiuorum significatorum per nomina egimus. Impossibile autem est vt aliquod prædicabile obiectiuum transcendens sit aliquo ex modis recensitis in ea quæstione, nisi sit vnum, & commune iis omnibus, quæ transcendere dicitur, siquidem aliquod prædicatum transcendere plura subiecta aliud non est, quàm idem reperiri in singulis, siue singulis conuenire eà ratione, quâ vnus, & idem conceptus vniuersalis, siue communis iis omnibus, quibus est communis, conuenire, siue in eis reperiri dicitur, iuxta doctrinam supra statutam *quæst.* 6. Et quidem sicut ad transcendentiam nominis vnitas nominis requiritur, vt est notissimum, ita ad transcendentiam prædicati obiectiui significati per nomen, vnitas ipsius prædicati requiritur necesse est. Quoties igitur aliquod prædicatum obiectiuum aliquo genere transcendentia transcendens adstruitur, non potest non illud pariter vnum & commune pluribus adstrui. Quodlibet ergo prædicatum obiectiuum transcendens ex recensitis dicta q. 20. hoc ipso, quod aliquomodo transcendens sit, iuxta ibi dicta, non potest non esse obiectiue vnus, atque commune omnibus rebus, & earum partibus, quas transcendere dicitur, vt propositio nostra fert.

- 445 Restabat modò quædam consecutaria ex dictis in hac quæstione colligere, ea tamen magis commodè colliguntur post resolutionem sequentis.

QVÆSTIO XXII.

Vtrum ens, & alia transcendentia vniuoca sint, aut analogæ comparatione eorum, quæ dicuntur transcendere?

- 446 **E**ssè analogæ, & non vniuocæ censent, quotquot illis negant conceptum obiectiuum communem, quos *quæst. præced.* citauimus. Ex alijs verò, qui talem conceptum concedunt, pariter censent esse analogæ, & non vniuocæ. *Sour. disp.* 28. *Metaphysica*, *sect.* 3. loquens de ente proptèr com-

muni Deo, & creatoris, & *disp.* 32. *sect.* 2. loquens de ente proptèr communi substantia, & accidenti. Estque sententia communis inter Thomistas, quam etiam tenent Petrus Huradus *disp.* 9. *Logica*, *sect.* 3. & alij. Cæterum ens, & cætera huiusmodi prædicata vniuocæ esse comparatione eorum omnium, quibus conueniunt, sententia est etiam satis communis inter Nominales, & Scotistas. Eam tenent Ockham in 1. *disp.* 2. q. 4. Gabriel. *ibidem*. Gregor. q. 8. Scotus in 1. *disp.* 3. q. 1. & 3. & in 3. *disp.* 8. q. 2. Licher. & Tartaretus *ibidem*. Anton. Andræ. 4. *Metaphysica*, q. 1. Trombet. q. 2. Rada controu. 21. Phil. Faber *Theorem.* 95. Metine. in *Logica*, cap. 1. *categ. disput.* 2. *quæst.* 3. & alij tum Nominales, tum Scotista. Quibus accedunt Arriag. *disp.* 11. *Logica*, *sect.* 2. & sequentibus. Oued. *contr.* 1. *Metaphysica*, *punct.* 8. & alij multi Recentiores. Agunt autem omnes isti Auctores de ente proptèr communi omnibus entibus realibus. Tantumdemque proinde censendi sunt velle de cæteris huiusmodi prædicatis.

Pro resolutione huius quæstionis duas necessesse est præmittere hypothesas ad explicandum quænam æquiuocæ, quænam vniuocæ, & quænam analogæ dicantur.

Hypothesis 1.

Æquiuocæ dicuntur ea quorum nomen solum commune est; ratio verò substantia nomini accommodata diuersa. Vniuocæ ea dicuntur; quorum & nomen commune est, & ratio substantia nomini accommodata eadem est. Denominatiua ea dicuntur, quæ ab aliquo nominis appellationem habent, solo differentia casu.

Verba sunt Aristoteli in lib. *Prædicam.* 1. *part.* quam de Antepredicamentis vocant cap. 1. Circa quæ notandum est primò ex Ammonio, Simplicio, Boetio, & alijs, quadrifariam posse se habere aliqua duo penes nomen, & rationem obiectiuam per nomen significatam: aut enim ea conueniunt nomine, & ratione, & dicuntur synonyma, seu vniuocæ; aut vtroque dissident, & dicuntur eteronyma, seu diuersiuocæ; aut nomine conueniunt, & ratione discrepant, & appellantur homonyma, seu æquiuocæ; aut denique ratio vtriusque est eadem, nomina autem plura, vocanturque Polyonyma, seu multiuocæ, quauis hæc (vt notat Simplicius, & vsus communis ostendit) synonyma appellari soleant. Ex quibus primum tantum, & tertium genus definit Arist. *hoc loco*.

Secundò notandum est æquiuocæ, vniuocæ, & denominatiua tam dici de nominibus significatis, quàm de rebus, siue obiectis significatis, distinctionis tamen gratiâ, nomina dici solent æquiuocæ æquiuocantia, vniuocæ vniuocantia, & denominatiua denominantia. Res verò, siue obiecta per talia nomina significata; æquiuocæ æquiuocata, vniuocæ vniuocata, & denominatiua denominata. Pariterque loquendum venit de analogis; quæ pariter etiam dicuntur tum de nominibus, tum de rebus per nomina significatis. Aristoteles autem in præfenti æquiuocæ æquiuocata, & vniuocæ vniuocata definit, vt ex ipsis verbis patet; denominatiuaque itidem denominata definire censendus est quidquid nonnulli contradicant tum quia aliàs inconfuenter procederet. Tum quia obiecta denominata sunt haud dubiè, de quibus dicit sumere appellationem nominis ab aliquo, à quo, quod ad nomen ipsum attinet, solo casu differunt.

Tertiò